

Keinoja hiilineutraalisuustavoitteen 2035 saavuttamiseksi

Yhteystiedot: Ranja Hautamäki, Co-Carbon-hanke

KEINO 1. Kaupunkivihreän tunnustaminen kustannustehokkaana hiilinieluna.

Kaupunkimetsien lisäksi myös rakennetun vihreän hiilinielut muodostavat merkittävän osan kaupunkien hiilinieluista. Silti näitä ei huomioida riittävästi kaupunkien nielulaskelmissa, ilmastosuunnitelmissa eikä ilmastovaikutusten arvioinnissa. Kaupunkien ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan myös kaupunkivihreän nieluja ja näiden laskentamenetelmien kehittämistä.

Vaadittavat säädösmuunnokset

Lausunnolla olleessa alueidenkäyttölain luonnoksessa ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteet ovat puutteelliset yleis- ja asemakaavatasoilla. Myös viherrakenteen ja maaperän merkitys ilmastomuutoksen hillinnässä on sivuutettu. Päästöjen hillitsemisen kannalta on äärimmäisen tärkeää, että niitä arvioidaan alueellisissa suunnitteluratkaisuissa ja kaikilla kaavatasoilla.

Ilmastosuunnitelmat ovat keskeinen keino kaupunkien ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Silti ilmastosuunnitelmien laatimisen velvoitteesta on luovuttu. Ehdotamme, että ilmastosuunnitelmat palautetaan ilmastopolitiikan keinovalikoimaan ja lisäksi suosittelemme, että hiilinielujen asemaa vahvistetaan ilmastolaissa.

KEINO 2. Kaupunkivihreän monihyötyisyyden vahvistaminen. Kaupunkivihreä tuottaa useita hyötyjä: ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen lisäksi se tukee luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Monihyötyisyyttä ei kuitenkaan tunnisteta nykyisessä sektoroituneessa lainsäädännössä ja kaupunkisuunnittelussa. Monihyötyisyyden vahvistaminen edellyttää paitsi kaupunkivihreän riittävää määrää, myös laadullisia tavoitteita.

Vaadittavat säädösmuunnokset

Lausunnolla olleesta alueidenkäyttölain luonnoksesta puuttuu kokonaisvaltainen ymmärrys viherrakenteen monihyötyisyydestä. Laki pyrkii luontokadon ja ilmastokriisin torjumiseen ja tähän tarvitaan myös kaupunkien viherrakennetta ja sen hyötyjen tunnistamista. Alueidenkäyttölaissa tulisi sen vuoksi vahvemmin näkyä ennallistamisasetuksen kaupunkiekosysteemejä koskevat tavoitteet kaupunkivihreän ja latvuspeiton turvaamiseksi.

Ennallistamisasetusta toimeenpaneavassa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa olisi varmistettava, että määrällisten tavoitteiden lisäksi asetetaan myös kunnianhimoisia laadullisia kriteerejä kaupunkivihreän monihyötyisyyden varmistamiseksi. Näin voidaan varmistaa, että viherrakenne toimii hiilinieluna ja ilmastosopeutumisen keinona ja samalla myös tukee kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

KEINO 3. Viherrakentamisen ilmastovaikutusten tunnistaminen. Elinkaariarviointi on vakiintunut osaksi rakennussektoria uuden rakentamislain myötä, mutta

viherrakentamisen osalta käytännöt puuttuvat. Rakentamislaki esimerkiksi sivuuttaa kasvillisuuden hiilinielupotentiaalin. Lisäksi päästöjen hillitsemiseksi tarvitaan toimenpiteitä myös viherrakentamisessa, sillä etenkin kasvualustat muodostavat merkittävän päästölähteen.

Vaadittavat säädösmuunnokset

Viherrakentamisen elinkaariarviointi ja ilmastohyödyt sekä päästövaikutukset on sisällytettävä rakentamislakiin. Vähäpäästöisiä viherrakentamisen ja hoidon menetelmiä on kehitettävä. Samalla on pyrittävä pidentämään olemassaolevan viherrakenteen ja esimerkiksi puuston elinkaarta ja siten kerryttämään näiden hiilivarastoja.

Lähteet

<https://cocarbon.fi/tutkimus/julkaisut/>

Hautamäki, R., Järvi, L., Ariluoma, M., Kinnunen, A., Kulmala, L., Lampinen, J., Merikoski, T., Tahvonen, O. (2023). <https://cocarbon.fi/tutkimus/hiiliviisaussuosituksia/>